

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Divi Hieronymi Epistola Lepidissima ad Eustochium uirginem, de custodienda uirginitate

Hieronymus, Sophronius Eusebius

[Köln], [ca. 1520]

VD16 ZV 7933

Scholia

urn:nbn:de:hbz:466:1-34498

debunt te filiae, & laudabunt reginae, & concubinae praedicabunt. Hinc & alius castitatis chorus occurret. Sara cum nuptis ueniet. Filia Phanuelis Anna, cum uiduis. Erunt in diuersis gregibus carnis & spiritus, matres tuae. Laetabit illa quod genuit, exultabit ista quod docuit. Tunc uere super asinam dominus ascendet, & caelestem ingredietur Hierusalem. Tunc paruuli de quibus in Esaia saluator estatur, Ecce ego & pueri quos mihi dedit deus, palmas uictoriae subleuant, consono ore cantabunt, Osanna in excelsis. Benedictus qui uenit in nomine domini, osanna in excelsis. Tunc centum quadragintaquatuor milia in conspectu throni & seniorum tenebunt citharas, & cantabunt canticum nouum. Et nemo poterit dicere canticum illud nisi numerus definitus. Hi sunt qui cum mulieribus se non coinquinauerunt, uirgines enim permanserunt. Hi sequuntur agnum quocumque uadit. Quotiescunque te uana seculi delectauerit ambitio, quoties in mundo aliquid uideris gloriosum, ad paradysum mente transgredere, esse incipe quod futura es, & audies a spouso tuo, Pone me sicut umbraculum in corde tuo, sicut signaculum in brachio tuo, & corpore pariter ac mente munita clamabis, & dices, A qua multae non poterunt extinguere charitatem, & flumina non operient eam.

SCHOLIA

Nerespexeris inquit.) Alludit ad historiam Lot fugientis e Sodomā. Non eos qui foris sunt.) Ita diuus Paulus appellat alienos a professione Christi. Quid mihi de his quae foris sunt iudicare? Escae eius electae.) Apud Habacuc capite primo, Diabolus piscatori confertur, qui illicit escam homines,

& attrahit uelut hamo. Nā esca pprie dicitur, qđ hamo p̄ligi-
tur. Vnde dictū est & inescare. Et deuorato Iuda) iam em
pactus erat de pdēdo Christo. Verba Christi ad Petrum sunt,
Lucæ ca. uicelimo secūdo. Timeamus illā pphetiā.) Est apud
Amos ca. viij. In illa die y gines deficiēt pulchræ. Porro καλός
græcis & bonū significat & pulchrū. Descēde, sede ī terra)
uerba sunt Esaiæ ca. xlvij. Nudabit & posteriora.) Ita cōmī
nat deus Hierem. ca. xij. Diuasticasti pedes tuos omni trāseū
ti.) Locus est apud Ezechielē, ca. xvi. Et usq; ad uerticē pol-
lucē.) Ita Hieremias ca. ij. Filij quoq; Mēpheos & Taphneos cō
stuprauerūt te usq; ad uerticē. Vnde ergo nudabo & reuelabo
fœinora & posteriora tua cōtra faciē tuā, & apparebit ignomi-
nia tua. Et Sirenæ nidificēt.) Locus est apud Esaiā ca. xxxiiij.
qđ de uocabulis portetorum nō nihil uariāt interpretes. Et
ante hominē suū.) Hic locus in omnibus quæ uiderim exēpla-
ribus erat deprauatus. Quædam habebant, & quidē uetustio-
ra, Et ante hominē suū, iam carne præmortua. Quædā ita, Et
ante hominē, sua iam carne præmortuū. Alia rursum, Et ante
omnē esum, iā carne præmortua. Fortasse legendū, Intra sinū,
iam carne præmortua, aut intra hominē suū, iā carne præmor-
tua, ut intelligas libidinē in sola mente uiuere, cum in carne sit
mortua. Aut ante hominē suum, id est, ante senectam. Inde
nascunt Moabitæ.) Nempe ex incestu. Locus est Deuterono-
mij, ca. xxij, ubi deus uetat ne Israelitæ fœdus, aut pacē ineant
unq; cū Moabitis & Ammonitis, neue sināt illos uenire ī eccle-
siam, quod illis ex Aegypto ueniētibus, nō occurrerint cum pa-
ne & aqua, quodq; Balaam aduersus illos conduxerint, ut ma-
lediceret populo. Panis Collyrida.) Locus est tertio Regum
libro, capite uicesimo nono. Nonnulli codices habebant, Colly-
re. Est aut Collyra genus panis, siue crusti, a quo diminiutiuum
Collyris. Vnde Collyridas in Leuitico legimus, quæ frixa est
farina, aut alio quouis humore cohærēs. Conditum ei me-
rum.) Mulsum significat, quod olim erat in delicijs, Vel potius
quod græci uocant ὄνον ἀρωματίτην uulgo Hippocraticum
appellant. Contusione mutatas.) Confundunt em conzusas
carnes ac miscēt, ut sorberi quoq; possint, & nō uideantur esse
carnes. Marā in dulcedinē. Nam Mara hebræis so-
nat amaritudinē. Locus est Exodi, xv. Neco & illos.) Lo-
cus est li, regū, iij, ca. vi. Diuina respōsa.) Nō quod interro-
gati sint dicta, sed quod simpliciter oracula responsa dicantur.

F ij

Super sidera inimicus su.) Nam ita minatur apud Esa. ca. xiiij.
In cœlum conscendâ, super astra dei exaltabo folium meum.
Et ludetibus pedibus.) Ita depinxit lasciuum & fractum puel-
larum incessum, quod alibi quoque ludere pedibus uocat. Aliæ ue-
ro sterilitatem præbent.) Videtur deesse, sibi. Ut intelligas sterilitate-
tem non a natura datâ, sed pharmacis accersitam, quæ citra peri-
culum conceptus, fornicent. Et hic nondum natum uocat, nondum con-
ceptum. Nam conceptus abortio occiditur, de quo mox dicet. Vo-
lunt uiuere.) Quidam codices habebant, uideri. Viuere autem hic uo-
cat, uoluptarie uiuere, sicuti Catullus, *Viuiamus mea Lesbia;*
Porro lepide ac festiue dixit, quod illas tetricas & illepidas ap-
pellare soleant, quæ seuerius uiuant. *Miseram & Maniche-*
am uocant.) Miseram ob sordes, Manicheam quod Manichei
cum turpissima committerent flagitia, tamen nec carnibus, nec ouis ue-
scebant. Negabant enim ullo mortuo corpore uescendū esse, quod
inde substantia diuina recessisset; Nec uinum bibebant, quod dice-
bant esse fel principis tenebrarum. *Vuis tamen uescerant,* ut testatur
Augustus, in lib. ad Quoduultdeum. Et consequenter.) Id est,
congrue & merito. Sic enim aliquoties Hieronymus utitur hoc ad-
uerbio. *Purpura tamen in ueste tenuis.*) Depingit uirginem deli-
catam, & sibi parum constantem, cum quaedam castimoniam præ se-
ferant, quaedam lasciuam indicent. *Purpura tenuis, id est, minus*
ardens, cum pulla uestis magis conueniat ueræ uirgini. Et laxi-
us, ut crines.) Cum oporteat uirginem comam radere, hæc tantum
laxius alligat, ita tamen, ut hac occasione capillos ostentet. *Soc-*
cus uilior.) Soccus delicatum erat calciamentum, uirgines oportebat
nudis incedere pedibus. At illæ soccis utebantur, nisi quod pau-
lo uilioribus. Et per humeros hyacinthina lena.) Hic quoque
locus in omnibus erat deprauatissimus. Forte legendum, Et per
humeros lena forte uolitans. Nam lena pallium est foemineum ac
delicatum. Forte uolitans dixit, quod non esset astricta sicut cæteris,
sed temere uolitare, neglectum magis quam sanctimoniam indicans.
Succinctæ manicæ.) Obicitur apud Maronem Troianis ueluti
delicatum, quod tunicæ haberent manicas. Hæc uirgo hoc tantum
distabat, quod manicas haberet, non pendulas, sed astrictas bra-
chijs. Solutis genibus.) Nam hoc quoque putabant ad uirginitate-
tem pertinere, cum sit lasciuum. Animaduerte lector, ita de-
pinxit hanc uirginem, ut quod minus ad rem pertineret, in hoc ef-
set aliqua uirginis imago, uelut in socco uiliore, in laxius alliga-
to capite. In his uero quæ proprius ad rem pertinebant, ut in ser-

mone, i cibo, in incessu, appareret ipudicus aius. Vñ in eccle-
sias Agapetaz pestis.) Ἀγαπητή græce significat dilectam. Eo
uerbo Paulus libèter utitur. Vñ hac uoce isti abutebãt ad præ-
texedũ turpe cõmerciũ suũ. Vñ meretrices uniuiræ.) Vni-
uiræ, quas græci uocãt μονογάμους. Vt sub nomine uirgina
li lucrosius.) Proderat em̃ illis uirginis titulus ad lucrũ, non ad
sanctimoniã, atq; hæc lectio magis pbat, quod alias simile quid-
dam scripsit Hieronymus. Et ita qdã habebãt exẽplaria. Vi-
de nũ legẽdũ, Lurcosius, hoc est, pditius, aut certe licẽtius pere-
ant. Nã citius qd in plarĩsq; scriptũ erat, mihi nõ pbat, neque
multo magis arridet Lurcosius, Lucrosius ut dixi, maxime p
bo. Frater sororẽ.) Mirũ est, ut isti qui grãmaticẽ, ceurẽ tri-
uiale & humilẽ aspñãt, & sophisticis arguijs freti, nihil nõ pos-
se sese putãt, inuertãt oĩa. Locus hic ita distinguẽdus est, ne re-
petã, quot modis fuerit cõfusus, Frater sororẽ yginẽ deserit,
coelibẽ spernit ygo germanũ, Fratẽ qrit extraneũ. Atq; hũc
locũ nominatim Seuerus Sulpitius citat. Explosis igitur &
exterminatis.) Ausim deierare, & exterminatis, subditia esse
uerba, & aut addita esse, ab audaculo quopiã, aut p his scripsit
se Hieronymũ, & exhibitis. Vtrũq; trãslatum est a theatris, in
quibus fabula q̃ populo displicuisset, sibilis & strepitu pedum
enjiebatur. Caucas Bastarnaz.) Bastarnaz aues sunt olim in
delicĩs habitaz, sicuti pdices. Nomẽ & hodie apud uulgus obti-
nent. Ordo semiuro.) Aut eunuchos intelligit, q̃rũ ministe-
rio nobiles matronaz gaudebant, aut ministros molles ac deli-
cijs effœminatos. Castaz nocant & nõnaz.) Ita nũc quoq; uul-
go uocant monachaz ygines. Apparet hoc uerbi ab Aegyptijs
in uulgi sermonẽ uenisse. Solẽt em̃ aliquoties res, eius gẽtis sor-
tiri uocabula, i qua p̃cipuaz fuerint, aut unde nataz sint. Aegy-
ptus aut p̃ter ceteras puincias, monachoz gregibus abunda-
bat. Quorũ lingua puto monachos & sanctos, Nonos fuisse uo-
caros, monachas & ygines, Nõnas. Nã meminit Suidas Non-
ni cuiusdã Aegyptij, qui Parthenũ Theologũ, ylibus sit iter-
pretatus. Et parthenos græce yginẽ sonat, q̃si uirgo scripserit
in yginẽ. Deniq; in hac eadẽ epistola aliquãto inferius, cum de
monachoz agit generibus, Aegyptijs uti uocabulis. Et post
cœnã dubiã.) Retulit uerba Terentij ex Phormione. Cœna du-
bia apponit. Dubiã uocat opiparã, ubi dubites quid sumas po-
tissimũ. Libidinũ põpa.) In põpa circũferunt q̃ delectẽt ocu-
los. Et libidines suã habet põpã, cũ ostẽdũt cõmoda matrimo-

nij, & aīo subñciūt uaria cōiugij delectamēta. Omnes adul-
terātes.) Ita legis Osee ca. septimo. Omnes adulterātes, quasi
clibanus succēsus a coquēte. Nā ad eū modum describit aētus
impiorū. Sed habēt aliū felicē aētū & pij, cū diuinæ scripturæ
flagrāt amore. In imagine perambulat.) Allusit ad uerba
psalmi, xxxviij. Verūtāmē i imagine pertrāsit homo, Sed &
frustra cōturbat. In imagine perā bulāt, qui secundū spiritum
uiuūt, nō secūdū carnē, iuxta spiritū & animā, ad dei imaginē
cōditū sumus, quia spiritus est & inuisibilis, iuxta carnē, ad pe-
cudū accedimus similitudinē. Mulieris ista lex est, nō mea.)
Quasi uirgo mulier nō sit, quod dicat Paulus, Diuisa est mu-
lier & uirgo. Esto cicada noctiū.) Cicadæ nō canūt, nisi fer-
uescente sole, mane uesperī, & nocte mutæ sunt, & cū canunt,
stridore quodā lugubri strepūt. At pij noctu maxime canunt.
Et cicadæ rore paicunt, pij lachrymis. Postq̄ de duritiā na-
tionū.) Allusit simul & ad euāgelicum illud, Potēs est deus de
his lapidibus suscitare filios Abrahæ, & ad locum prophetæ.
Pertrāsunt quippe mūdi huius turbines.) Allusit ad mysti-
cas rotas Ezechielis. Cōsuant tunicas.) Matres cogunt para-
re tunicas proli, At Christi tunica fuit incōsutilis, simplicitatē
significās uere Christiani hominis, nihil curātis, nisi bonā mē-
tem. At quæ nupsit, hāc perdidit tunicā, distracta in uarias cu-
ras. Fletu lugentes quod nati sunt.) Quāq̄ uere cōsentiant
exēplaria, quæ quidē ipse uiderim, tamē quoniā omnino non
cōsistit hęc lectio, nō dubitē mutare ad hūc modū, Quos uagi-
tus delectat infantiū, in ipso lucis exordio fletu lugentiū quo
nati sunt. Aut, flentiū quod nati sunt, Sic & Plynus, A fletu ui-
tam auspicamur. Nam prima uox nascētis hominis, ploratus
est. Et ad similitudinē Dei unione foecūda.) Quid dignum
imprecemur sophisticis Theologis, qui nihil nō deprauarūt?
Non succurrētibus exēplaribus, ita legendū arbitror, Nullo
extrinsecus cohærēte germine, sed ad conchæ similitudinē,
dei unione foecūda. Siquidē gēma est unio, quā & margaritā
uocant. Ea nascit in cōchis purissimis, nō aliūde concepta, quā
ex ipsis cōchis, quibus cohæret. Plynus e rore cœlesti concipi
putat, ac mirā habere cū cœlo cognationē. Lege Plynij caput,
xxxv. li. noni. Porro quod ait, Dei unione, aut interpretādo di-
xit per appositionē, foecunda unione, qui deus est, aut unione
dei, cui cōiūcta fuit, ifusione diuinæ naturæ, simulq̄ fit allusio
ad uocē unionis, q̄ gēma significat, Paulo post, memor huius

similitudinis, lego, inquit, de spinis rosam, de terra aurū, de cō
cha margaritū. Quod phibuerat.) Quod, nēpe habere calī
gas, Caliga calciamēti genus est. Nā hoc caligaz genus q̄ nūc
utimur, ueteres nesciebāt, Prohibet Christus, ne calciamenta
haberēt apostoli, Et tamē Petrus in actibus ab angelo iubetur
calciare se caligis suis. Vñ hæc nō ad literā accipiēda sunt, sed
eatenus, ut itelligamus oīm rerū corporeaz sollicitudinē ab
hiciēdā ihs, qui uelint apostolico fungi munere. Nūquid qui
arat tota die arabit.) Locus est apud Esaiam, ca, xxvij, quem
trahit ad matrimoniū & ad uirginitatē, ut intelligas arandi &
serēdi tempus præterisse, nunc esse tempus colligendi fructus.
Fructus autē matrimoni uirginitas. Neq; em̄ audiēdi sunt.)
Quidā opinati sunt Paulo uxore fuisse, quā in epistolis sorore
appellās, saluere iubet, & cōmēdat. Nouelle oliuarū.) Quidā
codices habebāt, sicut nouellatio oliuarū. Vt de typicis ta
ceāt.) Innuens illa aliud significare, q̄ sonēt. Atq; ita duplici re
pellit argumēto, primū quod typū habeāt, deinde qd̄ una eū
Mosaica lege desiderint, sicuti bellū & alia plæraq;. Diuisa ē
mulier & uirgo.) Et hic secus citat, q̄ nos uulgo legimus, ut
indicatū est alibi. Et Ambrosij nostri.) Nostrū add idit, qd̄
Tertullianus Afer fuerit, ut & Cyprianus, Damasus; Hispa
nus, Ambro, Italus, aut si mauis Gallus. Theristrū siue theri
striū) Vestis ē, cuius meminit Iulius pollux, Apparet fuisse ue
stem æstiuā. Nā ἤρεος æstatē significat. Populus meus itra.)
Locus ē apud Esaiā, ca, xxvi. Danieli cœnaculo.) Est apud
ip̄m, ca, vi. Cœnaculū autē est pars domus superior, quā uulgo
solariū uocāt. Ne inanis gloriæ ardore.) Forte legendū est
ardore nidore ueluti fumo, qui ad tēpus delectet, nō expleat
aim, ut nidor carniū. Et digito mōstreris.) Allusit ad Persia
num illud, At pulchrum est digito mōstrari, & diciet, hic est.
Facies eunuchinas.) Nā eunuchi, cū uestē habeant uirilē, tū
imberbi mento, speciē foeminae præ se ferunt. Quod uide
ris catenatos.) Qui cinguli loco, catenis ferreis utebantur ad
ostentationē sanctimonix. Cōtra Apostolū.) qui scripserit
indecorum esse uiro, si comam nutriat. Et nudi inpatientia
frigoris pedes.) Aut legendum, Nudi patientia frigoris pedes,
aut tumidi inpatientia frigoris pedes. Talē olim Antonium.)
De his tacito nomie significauit in epistola ad Rusticū mona
chū. Calamistri uestigio.) Nā calamistro circūuoluti, postea
seruāt illius uestigiū, iā crispī redditi. Et altilis geranopopa.)

Vix locus sic restitui possit, citra suppetias exemplarū. Ex uesti-
gijs mēdosæ scripturæ, puto sic esse legēdū, Prandiū nidoribus
pbat, altilis, uulgo pipizo nominat, ut intelligas id demū prā-
dium illi lautū esse, qđ altiliū habeat nidorē. Et ob id pipizonē
uulgo dictū, quod pipi, uox sit autū cortaliū, ut testat & Aristo-
phanes. Sed unde geranopopa: Nā quidam cōdices nō habēt,
Forte legendū, γερανωπίνα, a coquēdis gruibus, q̄ tum in deli-
cijs erāt. Thracij regis germanū.) Germanus plus ē, qđ frater,
hoc est simillimus. Sētit aut Diomedē Thraciæ regē, qui hospi-
tū carne solitus est eq̄s suos pascere. Hūc Hercules cōfecit, si fa-
bulis credimus. Quæ rubore frontis attrito.) Lego abstri-
to, aut certe absterfo. Parasitos uincūt mimorū.) Mimos uo-
cat sordidas & uulgares comœdias, in quibus inducunt parasi-
ti abiectissime assentātes. Mī catella.) Imitat blādīmēta mu-
lierculæ. Cū ante annos plurimos.) Hæc est illa fabula, quā
memoriter tenēt omnes etiā hi, qui ne uerbū quidē unq̄ lege-
runt in scriptis Hieronymianis. Vapulauit, inquit, Hierony-
mus quod Ciceronē legerit. Ac mira quadam religione sic ab-
oibus bonis abstinēt literis, ut nec attingāt, ne forte impruden-
tes incidāt in aliquod uerbū Ciceronis, & cū Hieronymo ua-
pulēt, & tum sibi uident apostolis proximi, si quā spurcissime
loquant. At diuus Hieronymus cū Ruffino locū hūc obijcien-
ti respōdet, somniū uocat, etiā si hic somniū fuisse neget. Nec
hoc unquā sensit Hieronymus, Ciceronē nō esse legendū, sed
in hoc dūtaxat, ut diuina rectius intelligamus, & cōmodius tra-
ctemus. Alioqui quid sibi uult quod scribit ad Oratorem Ma-
gnū? At isti, cū uniuersam uitā in nugis sophisticis, & inanissi-
mis quæstiuularū rixis cōsenserāt, sibi placēt, qđ nihil attinge-
rint bonorū autorū. Vñ recte statuit Leo, X, qui cū hæc scribe-
rem Romanā tenebat sedē, ne quis in scholis publicis, q̄s uniuersitates
uocāt, ultra quinquānos sic in rhetoricis, aut poeticis literis
studiū omne cōsumeret, ut nihil attingeret saluariū literarū.
Verū qđ uetuit in poeticis, idē uetuit in philosophicis. Nos qđ
pueri quōdā libris aliq̄ istorū stolidā supstitionē explosimus,
qui p̄textu religionis politiones literas, quia nō didicerint, ise-
ctant. His acceptū ferimus, qđ autorū, ut qđ sc̄ est lectu dignissi-
mus, ita depuatiū habemus. Horū opa factū ē &, ut in resti-
tuēdo Hieronymo, doctis aliquot plus sudoris ip̄sum sit, qđ
ipse insumpserit scribēdo. Quin insuper sacrilegi, tān ac tam
sacrū uirum, audent uocare poeticū, parūq̄ religiosum, quod

non scribat quæstiones Scotico stylo. Quasi uero Paulus aut p
phetæ, aut omnino quisq̄ uetere, ac uere Christum spirantium
Theologorum, ad istū scripserit modū. Ne ipse quidē Aristoteles
hō gentilis, nec inter philosophos pbata uitæ, qui tantū auri re
liq̄rit, ut a Plynio inter Cræsos & Crassos referat, deinde talitū
argutiæ p̄r, unq̄ tam sophisticè nugatus est, q̄ nugant isti, qui
se diuinæ literæ doctores & interptes uocant. Non delū
bem matronæ saliuam.) Delumbem uocat mollem & effœ
minatā. Et saliuā gustum & opiniōnē, quā aliquis primis imbi
berit annis. Sumptū est ab infantibus, qui abhorrent a salua,
cui non assueuerint, & eum sapore putāt esse suauissimū, quē
prima nutrix præmanso cibo indidit. Retulit aut Satyrici uer
ba. Omne quod nascit. Id est, quicquid ē naturale, quicquid
non est adulteratū artificio. Et eleganter dixit, adulterium lin
guæ. In talem incidere quæstionē.) Quæstiones dicunt etiā
cruciatus, quibus ueri cōfessio exprimit. Pānos trahit.) Pā
nos uocat uestes tritas ac laceras. Cum ad Agapen.) ἀγάπη
dilectio est, siue charitas, Sic & hodie apud uulgus Italiæ, Gal
liæ & nostrum deniq̄, uocant eleemosynā charitatē. Nec sine
causa uoluit hoc uerbo uti, cū describat, quā non amanter dēt,
quod uocant dilectionē. Cœnobia.) κοινὸς cōis, εἶος uita si
ue uictus. Id a Pythagora fluxisse tradit, cuius est illud, Amico
rum cōmunia esse omnia. Hāc uitā κοινότητος appellabant, teste
Gellio. Anachorita.) Ἀναχωρεῖν secedere. Ut nemo quid
postulet, nemo nō habeat.) Nonnulli codices habebant, Ut ne
mo quid postulet, nemo de habeat, utranq̄ lectionē quis non ui
deat esse mēdosam: Sic aut legendum cenſeo. Ut nemo qd po
stulet, habeat, id est, ut non sit necesse quicq̄ petere. Comple
tis opusculis.) Præscriptas operas uocat opuscula, nisi mauis,
opeculis. A pentecoste.) Paschale tps̄ quinquagesima est, q̄
græce dicit̄ πεντηκὸστή, cuius extremus dies est quo datus fuit
spūs sanctus. A pascha uero usq̄ ad Ascensionē dñi, uetabat ie
iuniū ecclesiastica consuetudo, sicuti testant̄ & decreta. Ex hoc
loco palam pater, olim cū ieiunarent Christiani, solitos differre
cibū usq̄ ad uesperam. Et monachi, ne uiderent̄ ieiunare, cibū
capiebant in meridie, quod uulgo nunc faciunt in Quadragesi
ma ieiunantes. Tales Philo Platonici ser.) Hic Philo Iudæus
fuit, de q̄ dictum est illud, teste Hierony. ἢ Φίλων πλατωνίζε,
ἢ πλάτων Φίλωνι, hoc est, aut Philo imitat̄ Platonē, aut Pla
to Philonē. Et Iosephus Græcus Liius.) Scripsit em̄ græce,

Ætæsi Iudæus natus, sed eloquentissime. Tantū in aliena pro
fecerat lingua Eilēnos refert.) Hic deprauarant pro Eilēnos,
esse nos debere, Eilēni populus est interioris Iudææ, uergentia
ad occidentem, nouum philosophorum genus. Cum fœminis
nullum commercium, palmulis uictitant, pecuniam spernunt,
conuenarum affluxu propagatur populus. Nemo tamē admi-
titur, ullius culpæ, uel leuillimæ sibi conscius. Hæc ferme Ply-
nius. Nec admodum diuersa tradūt Iosephus & Philomenus.

Phygelo & Alexandro.) Hi desciuerant a Paulo, sicut alibi
monstrauimus. Cum angelo fabulatur.) Venuste usus est
uerbo familiari, Fabulantur enim inter se familiares, cum libe-
rius colloquuntur. Factibi Tomū grandem, τόμους græci
uocāt uolumina, Locuse est apud Esaiam, capitulo octauo. Su-
me tibi librum grandem, & scribe in eo stilo hominis, ueloci-
ter spolia detrahe, cito prædare. Ac paulopost sequitur, Et ac-
cessi ad prophetissam, & cœcepit & peperit filiū &c. Cum
Maria mater domini.) Exodi decimoquinto capitulo, Maria
prophetissa soror Aaron tympanum tenens, præcinit mulierū
choro, quod hic torquet ad Mariam uirginem.

ANTIDOTVS. Videtur in hac Satyrica mordacitate
inuehi in uirgines, in monachos ac clericos, & argutius illorum
uitam depingere. Verum quādo neminem carpit nominatim
& malos repræhendit non probos, illis imputandum est, qui
sic uixerūt, non Hieronymo, qui illos suis depinxit coloribus.

AD HAEC. Videtur hic quoque quædam durius dice-
re in matrimonium, cui Hieronymus non admodū fauit, imo
tanto magis fauit, quod uoluit esse quæ minime inquinatum libi-
dine, & uirginitati simillimum. Nominatim illud dictum du-
rius, Tempus amplexandi, & tempus abstinendi a complexi-
bus. Significat in euangelij lege, tēpus esse abstinendi a comple-
xibus. Rursum illud, Consuant tunicas, & cætera, quasi Chri-
sti tunicam non habeant, quæ nupserint. Item illud, Et ut scias
uirginitatem esse naturæ, nuptias post peccatū, Significat coi-
tum esse naturæ corruptæ, nō conditæ. Sunt & alia quæ si quis
iniquè excutiat, dissentire uiderentur a uulgata Theologorum
opiniōne, qui matrimonium faciunt unum e septem sacramē-
tis. Verum hæc omnia si quo animo scripsit Hieronymus, eo
legantur, nihil habent quod quenquā offendat.

FINIS